

ОЛАФ – Пазителят на европейските фондове

Филм на Клуб-журналисти срещу корупцията

С подкрепата на ОПАК и ЕСФ

Ренета Николова:

Автор на филма, Европейски журналист на 2007-ма година

Като нов член на ЕС през 2008 г. България започна процес на усвояване на европейските средства по структурните фондове. Няколко скандални случаи на злоупотреби и опити за измами с предприсъединителните фондове обаче показаха, че налице са сериозни проблеми с практиките на усвояване на европейските средства, както и с комуникацията и сътрудничеството между българските и европейските разследващи и съдебни органи. В отговор на недостатъчно ефективната борба с измамите ЕК наложи санкции и стотици милиони предназначени за България по програмите ФАР, САПАРД и ИСПА бяха замразени, а 220 милиона окончателно спрени. Председателят на ЕК Жозе Барозу поиска България да ускори реформите особено в съдебната сфера, а борбата с корупцията по високите етажи на властта и с организираната престъпност да придобие национално значение. За българските реалности налице излезе един много съществен фактор – ОЛАФ – Европейската служба за борба с измамите, институция с изключително влияние и безспорен авторитет в Европа. Институция непозната за широката публика в България, но чиято дейност засяга всеки европеец в това число и всеки българин. При съмнения за измами и корупция с европейските средства нейните доклади резултат на задълбочени и професионални разследвания могат да спират милиони евро. Така ОЛАФ защитава европейските финансови средства. Само за 2007 г. възстановената в европейския бюджет сума вследствие на разследване на ОЛАФ възлиза на 500 млн. евро. През 2009 г. Европейската служба за борба с измамите отбелязва 10-годишния си юбилей. Точно преди 10 години през 1999 г. след грандиозен скандал за корупция, заради който цялата комисия на Жак Сантер подава колективно оставка ЕК създава ОЛАФ с цел да се засилят мерките за защита от измами с европейските пари. На службата се дава отговорност да прави административни разследвания срещу измами, като, затова и се предоставя независим статут. Службата започва своята работа на 1 юни 1999 г. – датата на влизане в сила на регламент 1073 на Европейския парламент и на Съвета. Службата е приемник на звеното за координация на борбата с измамите УКЛАФ, част от генералния секретариат на комисията създадено през 1988 г. Въпреки че има отделен статут на независим орган по отношение на разследващите си функции ОЛАФ е част от ЕК в структурата на ресора на комисаря по административните въпроси, одита и борбата със злоупотребите. През март 2000 г. за генерален директор на службата е избран Франц-Херман Брюнер. Първият му мандат очевидно е толкова успешен, че той беше преизбран за генерален директор на елитната еврослужба.

Франц-Херман Брюнер

Генерален директор на Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ)

Преди всичко мотото е: „Защита на европейските финансови интереси” Там, където Европа разходва пари съществуват проблеми, а където се разходват субсидиите има също и хора, които искат да злоупотребят с тях. Затова работим заедно с всички страни членки, за да защитим парите си.

Ренета Николова:

В ръцете му е съсредоточена огромна власт. Само няколко негови думи са достатъчни, за да предизвика сътресение във всяка европейска страна. България вече знае, че един

негативен доклад на директора на Европейската служба за борба с измамите води директно до спиране на европейските средства и това е, защото Франц-Херман Брюнер има задачата да брани около 100-милиардния бюджет на ЕС от измами, злоупотреби и корупция. Например през 2006 г. ведомството на Брюнер разкрива 12 000 случая на измами на стойност 1 млрд. и 200 млн. евро. Заради подобни успешни резултати на 16 юли 2008 г. Франц-Херман Брюнер е награден от Европейската асоциация на данъкоплатците. Генералният директор на ОЛАФ има зад гърба си цели 30 години професионален опит като съдия, следовател и прокурор. Завършил е право в Мюнхенския университет. Първата му работа е в Баварското министерство на правосъдието. След това работи като съдия, следовател и прокурор в Мюнхен. От 1996 г. е и старши прокурор отговарящ за икономическата престъпност и корупцията в Мюнхен. Запознава се и с машинациите на Балканите, тъй като 2 години работи като директор по борбата с измамите и прането на пари при Върховния представител на Босна и Херцеговина. Самият Брюнер не пропуска никога да отбележи, че през 90-те години е бил един от съставителите на обвинителния акт срещу бившия лидер на ГДР Рих Хонекер. През 2000 г. е избран за първи генерален директор на ОЛАФ.

Франц-Херман Брюнер

Генерален директор на Европейската служба за борба с измамите (ОЛАФ)

Преди всичко за мен е удоволствие, защото смятам, че е много важно да обясня какво правим и какви са целите ни. Хората трябва да ни разбират. Особеното е, че не е обичайно такъв офис да има юбилей. Обикновено винаги има някакви проблеми и промени, затова ние сме много щастливи, че можахме да продължим работата си цели 10 години – да бъдем ефективен защитник на парите на данъкоплатците. На тази база градим отношенията си, както със страните членки на ЕС, така и с трети държави по отношение на съмнения и обвинения за злоупотреби с еврофондовете, или неспазване на правилата са усвояването им. А защо между временно ОЛАФ е станала толкова популярна в България? Заради обемът от проблеми. Ние вършим същата работа и в другите страни членки, но така да се каже не толкова видимо, защото също и проблемите не се набиват толкова на очи. И естествено от началото на лятото имаме особена ситуация в България, когато бяха блокирани средствата от фондовете. Оттогава България наистина предприе множество действия. Нарочно бе създаден вицепремиерски пост, за да се занимава с тези проблеми, така че имаме установен партньор и на политическо ниво продължаваме да работим дори в увеличен състав с голям ресурс от своята служба, за да извършим необходимите промени. И мога да кажа: на верния път сме, но никой не трябва да очаква, че тези неща стават за едно денонощие.

Ренета Николова:

Мисията на Европейската служба за борба с измамите е защита на финансовите интереси на Европейския съюз и борбата с измамите, корупцията и с другите нередности в това число неправомерни действия на европейските институции. ОЛАФ изпълнява своята мисията, като провежда напълно независимо вътрешни и външни разследвания. Службата също така гради работата си в тясно и постоянно сътрудничество с компетентните органи на страните членки с координация на тяхната дейност. ОЛАФ осигурява необходимата подкрепа и техническо ноу хау на страните членки, за да помогне в борбата с измамите. Службата участва в разработването на стратегия за борба с измамите на ЕС и провежда необходимите инициативи за засилване на ефективността на съответното законодателство. Дейността на ОЛАФ се основава на принципите на честност и безпристрастност и професионализъм,

законосъобразно и спазване на правата и свободите на личността. Разследващите функции на ОЛАФ, вътрешни и външни разследвания се упражняват под ръководството на нейния генерален директор. Той се назначава от комисията за срок от 5 години като мандатът му може да бъде подновен само веднъж след одобрение на надзорния комитет и в сътрудничеството с Европейския парламент и Съвета. С цел гарантиране на независимостта на ОЛАФ по отношение разследващите й функции законодателят е наложил забрана на генералния директор на службата относно искане, както и получаване на инструкции от правителства или институции в това число и от комисията. Ако генералният директор на ОЛАФ установи, че комисията е предприела мярка, която застрашава неговата независимост той има възможност да заведе дело срещу комисията пред Съда на европейските общности. Около 470 души работят в Европейската служба за борба с измамите, като 70% от тях са ангажирани с оперативна дейност, или помагане на оперативната дейност. Четири са дирекциите на службата, две от тях се занимават с разследвания и операции в това число вътрешни във всяка европейска институция или орган финансиран от бюджета на ЕС и външни на национално ниво, когато бюджетът на ЕС е застрашен. При тях ОЛАФ работи в сътрудничество с компетентните органи на държавите членки.

Тиери Кретин:

Директор – Дирекция А „Разследвания и операции I”

Дирекция А на ОЛАФ отговаря на кратко казано за три основни дейности. Първата е свързана с т.нар. вътрешно разследване, както го наричаме в ОЛАФ. Това са случаи, в които са въввлечени служители от институциите – комисиите, съвета, парламента. Можете да си представите разследваме хора, около които има проблеми съмнения за поведение, което не е напълно в съответствие със статута им, което означава, че това е доста деликатна част от професията. И също така в тази област са и най-поверителните случаи бих казал. Втората област на компетенциите на дирекцията се свързват главно с вътрешните финансираня. Знаете, че от европейския бюджет, както и от други бюджети се отделят много пари и се раздават за подкрепа на развитието на народите. Тези пари може да бъдат раздавани в 27-те страни членки, но също и в други трети страни. Не е трудно да си представим колко много вероятности за хора с престъпно поведение имаме при това или поведение, което представлява нарушение на административните норми. Законът на ОЛАФ в такива случаи е да ги разследва, дали има престъпление или нещо нередно и след това да предаде информацията на националните компетентни органи. Третата част от компетенциите на Директорат А е малко особена. Имаме навика да я наричаме директно разходване. Имам предвид средства отпускани по подобен начин, които се управляват пряко от комисията. Това е една област, която е важно да се познава. Понеже в нея няма други органи, национални органи, които да са пряко натоварени с разследване, което означава, че ролята на Дирекция А в ОЛАФ е основна в това направление.

Кел Ларсон:

Директор – Дирекция С „Оперативна помощ”

Нашата дирекция подпомага основно останалите. Ние работим здраво в помощ на другите разследващи структури, но преди всичко помагаме на нашите разследващи експерти, след това помагаме на много други служби в страните членки, а също и в трети страни. Те извършват разследвания, които за нас в европейски план са интересни и важни. Ние съдействаме на нашите следователи да извършват криминологичните действия. Преглеждат се файлове, преписки, компютри, за да се открият съотносимите данни. Помагаме също така на следователите да анализират данните, които понякога са

в огромни количества. Те трябва да се прегледат, за да се вникне в същността на случая, да се види къде са истинските проблеми. Нашата помощ е също и в това, когато следователите са си свършили работата ние сме тези, които предаваме преписките на съответните власти в дадената страна членка или в трета страна. Съдействаме на съдебните власти там да вникнат в случая, в съдилищата, в прокуратурите, обръщаме им внимание върху законовите норми, които смятаме за нарушени. Така че помагаме на онези, които трябва да оформят обвинението и да го внесат в съда. Друго, което правим – класифицираме съответните случаи, които са в процес на разследване, за да видим къде е възможно и дали е законно да спрем средствата, да прекратим възможността за тяхното разходване. Налагаме възбрана върху компании, когато установим, че нещата не са наред, след което подаваме искане до съответните дирекции на ЕК да спрат или да разгледат необходимостта от спиране на финансирането. Освен това помагаме за възстановяването на средства.

Николас Илет:

Директор – Дирекция D „Администрация”

Аз съм Директор – Дирекция „Обща администрация”. Занимавам се с въпроси свързани с политиките, законодателството, ресурсите, управлението, финансите и в известна степен с връзките с обществеността. Освен това ОЛАФ отговаря за всички аспекти на борбата с измамите и цялостната превенция на тези явления. Това означава, че имаме и хора, които работят в сътрудничество с международни институции, различни държави и следователи от тези страни. Моята дирекция съдържа и звената отговорни за политиката за антикорупция на международно ниво. Ето тук е нашият етаж. На този етаж имаме експерти, които подготвят управленския план за изработването на годишния отчет отразяващ оперативната работа на ОЛАФ. Тук пазим кореспонденцията и досиетата. Това е важна част от работата, която вършим за разследващите и специалистите. Тук са последните ни случаи. Имаме защитено компютърно оборудване, което ни свързва с останалите европейски митнически и полицейски служби и офиси отговарящи за разходването на селскостопанските фондове и т.н. Имаме собствена база данни в тази сграда, но, разбира се, ползваме и информационните ресурси на комисията. Вътре не можем да влезем, но можем да погледнем през прозореца.

Ренета Николова:

С цел укрепване на независимостта ОЛАФ е предмет на постоянен контрол по отношение на разследващите й функции от страна на надзорен комитет, който се състои от пет външни и независими от институциите на общността лица висококвалифицирани в съответните области на компетентност на службата. По искане на генералния директор или по своя собствена инициатива надзорният комитет изготвя и предоставя на генералния директор становища относно дейността на службата, без обаче да се намесва в хода на провеждащи се разследвания. Надзорният съвет представя пред Комисията по бюджетен контрол на Европейския парламент годишен доклад.

Луис Лопес Санс-Арангес:

Председател на Надзорния комитет на ОЛАФ

Надзорният комитет се създава, когато се създава ОЛАФ чрез регламент 1073 от 1999 г. на Европейския парламент и на съвета с цел да провежда редовен мониторинг на разследванията и дейността на ОЛАФ. Ако е необходимо комитетът може да преглежда досиетата по случаите, които разследва ОЛАФ и по този начин може да контролира

забавянията, причините за това забавяне, които може да са различни – обем на работа, липса на достатъчен персонал, липса на сътрудничество и на други институции, възможности на средствата на страните членки и също така комитетът има много важна роля да познава и оценява разследванията на ОЛАФ, така че в даден момент да ги предостави до знанието на съдебните органи на съответните страни членки, за които смете, че са необходими. Надзорният комитет, когато трябва да критикува ОЛАФ го прави чрез своите доклади, своите становища и годишния отчет, но винаги изхожда от обективни данни след проучване на фактите и критиките на комитета са конструктивни. Надзорният комитет е критичен приятел на ОЛАФ. Това споделихме и пред Европейския парламент.

Ренета Николова:

Като всяка институция особено натоварена с разследващи функции и то не само в страните членки, но и в евроинституциите ОЛАФ има свои критици. Най-изявеният от тях е холандският депутат от партията на зелените Пол Ван Бойтинен. При представянето на доклада на Надзорния съвет в парламента той отправи критики към работата на службата и посочи, че е изложил своята позиция в специално подготвен материал от над 40 страници, изпратен до представители на ОЛАФ, комисията и парламента.

Пол Ван Бойтинен:

Депутат в Европейския парламент

Европейската служба за борба с измамите ОЛАФ бе създадена поради проблеми в предишната Еврокомисия ръководена от Джак Сантер през 1999 година. Тогава аз подадох остри сигнали и те провокираха обособяването на нова независима служба за борба с измамите. Но днес този офис против измамите не работи коректно. В него се случват нередности, изчезват секретни досиета, има хора с политическа протекция и разследванията срещу тях се спират. Провеждат се ефективни процедури за подбор на кадрите. Някои от тях с предизвестен изход. В действителност позициите за назначенията са вече обещани на добре известни хора, така че много неща сега не са в ред в службата против измамите и аз искам да ги извадя на показ.

Ренета Николова:

Според говорителя на ОЛАФ Алесандро Бутиче критиките са сигнал, че демокрацията работи, но и че приближават избори за Европейски парламент. „Разбира се, че ОЛАФ не е перфектна, но кой в света е”, коментира Бутиче. Според него във въпросния документ подготвен от депутата изрично се посочва, че отправените обвинения не се базират на доказателства. На коренно противоположна позиция от Ван Бойтинен е Ингебор Гресле, депутат от Европейската народна партия, член на Германския християндемократически съюз, която отговаря за ОЛАФ в Комисията по бюджетен контрол.

Ингебор Гресле:

Депутат в Европейския парламент, наблюдаваща за ОЛАФ в Комисията по бюджет и контрол

Г-н Бойтинен е специален случай. Той е наш колега, който в миналото имаше позицията на алармиращ при нередности и изигра роля при разпускането на Комисията „Сантер”. В очите на някои той е герой, но за съжаление той е герой, който сега търси ролята си. Ние вече нямаме нужда от герои. Нещата сериозно се промениха, а той сега се опитва да разгласява и преувеличава случаи свързани с ОЛАФ, за които е научил по

случайност или от други хора. Този негов метод на мен не ми харесва. Не можеш да оценяваш ОЛАФ, като го гледаш през призмата на индивидуални случаи. Проблеми, разбира се, се случват, но той ги взема и се опитва да ги свърже в обща картина, която не е вярна и просто няма нищо общо с ОЛАФ.

РН.Той обаче твърди, че има доклад, който е около 40 страници и дава доказателства за неговите твърдения, вие имате ли този доклад и има ли наистина някакви доказателства?

Да, четох този доклад, той не струва дори хартията, на която е отпечатан. В него той посочва няколко стари случая, като се опитва да ги свърже в обща картина. Именно това е методът му на работа, който критикувам и който няма нищо общо с работните методи на ОЛАФ. Неговата критика не е сериозна. С този доклад той се опитва да опита интерес към себе си, защото европейските избори приближават и той иска да бъде номиниран и иска да бъде преизбран, а аз протестирам срещу опита му да направи това на гърба на ОЛАФ. България е страна, която в момента има сериозни проблеми в усвояването на фондовете и ОЛАФ за нас е много важен, той върши страхотна работа в България.

РН.Какъв е коментарът ви за проблемите в нашата страна?

За момента аз подкрепям ЕК за избраната ѝ твърда линия. Когато българското правителство покаже, че парите отиват там, където трябва да отидат, тогава няма да имам нищо против да се отпуснат средства от фондовете. Съжалявам, че мерките толкова много закъсняха и мисля, че това е знак към всички държави членки, че ЕС е общност основана на общ закон и следователно всеки трябва да прилага този закон, в противен случай комисия ще предприеме мерки. България може би в продължение на години е имала впечатлението, че европейският закон и приложението му не са нещо много сериозно. Това, което ме възмушава е загубеното време и загубените пари. Много по-добре щеше да бъде, ако бяхме водили тези разговори през 2004-2005 г., щеше да е много по-сериозно вместо да ги водим сега и то придружени с такива строги мерки.

РН.Някои хора в нашата страна са убедени, че ОЛАФ е създадена заради някои българи и съществуващите проблеми, което разбира се не е така. Какви са изводите от десет годишния опит на ОЛАФ?

Франц Херман Брюнер:

Първо да ви кажа. През 1999 г. никой не мислеше, че през 2007 г. България ще стане член на ЕС. Процедурата по създаването на ОЛАФ се базира на ситуацията вътре в европейските институции. Имаше някои твърдения за злоупотреба с фондовете в самите институции, дори корупция и ОЛАФ беше отговорът. Основният елемент на нашата работа продължава да бъде вътрешната ситуация. Ако вземем старите страни членки трябваша ни 50 години, за да утвърдим правилата учейки се от практиката. А вие няма да имате толкова време, така че ясно беше, че ще трябва да помагаме на новите страни членки да усвоят системата на собствените си администрации в много къс период от време. Не е лесна тази система. Хората, които работят с фондовете трябва да са много опитни и да имат знания как другите могат да злоупотребят. Трябва просто добре да се научат правилата и как да се откриват проблемите. Ние се намираме в този процес, но пак повтарям тази служба не е само за България. Да, от моя екип сега

почти 10% работят за България, но бих казал: "вижте сега нека да го направим, да постигнем нещо. Сега влагаме усилия, за да кажем после – „Вижте какво имате – шанс, има нагласа, не изпускайте възможността”.

Катя Камп:

Административен асистент, отдел „Информационно обслужване”

По отношение на България вярно е, че откакто България влезе от 2007 г. ОЛАФ има повече работа. Не само с България, с Румъния също. Вярно е, че българските досиета са най-много. Даже нещо като анекдот да ви кажа. Миналата седмица, миналия месец ноември за първи път в историята на ОЛАФ моите колеги, които работят в сектора, където се създават досиетата, новите досиета постигнаха №1000 за годината. Обикновено е под хиляда годишно и за първи път стигнаха №1000 и си правиха едно празненство и се смяхме, защото аз им казах, че благодарение на България имат празненство.

РН.Ние помогнахме да се натрупа бройката?

Точно това искам да кажа.

Елизабет Шпербер:

Завеждащ отдел „Селско стопанство”, Дирекция „Разследвания и операции” II

Мога да потвърдя, че за нас България по отношение на САПАРД е така да се каже основният клиент. Има и други проблематични фондове като ФАР и ИСПА, но аз не отговарям за тях. Разбира се, има и други нови държави членки, които получават средства по САПАРД и където също откриваме проблеми, но трябва да признаем, че систематичния подход в измамите свързани със САПАРД е най-вече свързана с България.

РН.Може би най-емблематичен случай за България е случаят с машините, така наречения Стойков-Николов, продължава ли той да бъде актуален за ОЛАФ, защото до колкото имаме информация в Германия вече са осъдени участниците в тази група?

Вие знаете, че срещу г-н Николов е в ход съдебно дело. Казаха ни, че решението се очаква в началото на 2009 година. Този случай и резултатът от него са много важни, защото, ако собственикът на немската фирма вече е в затвора не бихме искали основният измамник да се измъкне. Ако това стане ще си помислим, че нещата са сериозно сбъркани. Не можем да си представим, че г-н Николов е толкова невинен за колкото се представя в медиите. имаме достатъчно доказателства събрани от различни служби в държавите членки и от съдебната система и ще бъде пълно разочарование, като той не получи присъда или получи някаква смешно малка присъда. Ние бяхме свидетели как при провеждането на паралелни обиски в Германия, Швейцария и България във вашата държава бяха арестувани хора за 72 часа и бяха пуснати срещу гаранция от 5000 евро, когато финансовия интерес в този случай беше за 18 милиона. Това е сериозно разминаване.

РН.Може би да кажем за вас самата като ръководител на това звено. Кой случай беше най-голямото предизвикателство, кое беше най-трудното?

Трудно беше в началото сътрудничеството с различните компетентни власти свързани със САПАРД, нямаше комуникация, всеки разпиташе нишката си сам, но никой не

правеше връзка между отделните елементи и комуникацията беше нулева. Видяхме, че това трябва спешно да се промени. Когато седим тук с вас в този хубав офис, ние си мислим какво е нужно, за да се подобри ситуацията в София, как да подкрепим България и решихме да изпратим един от нас да бъде на място при вас през седмица и да работи с хората от съответните служби. Важно е да споменем, че е създадено специализирано звено от прокурори и следователи по САПАРД и това е положителна стъпка за България. По мое мнение колегите в България разбират, че искаме да помогнем, а не просто да размахваме пръст, понеже идваме от Брюксел, а ние действително искаме да им помогнем да подобрят ситуацията в България. Но, разбира се, много е важно да се знае, че българската страна е тази, която трябва да действа и да свърши по-голяма част от работата, за да има положителни резултати, това има връзка и с политиките. Когато виждам политически партии и техни членове да се интересуват повече от това какво да приберат в джоба си, а не от това какво добро може да се направи за българското общество аз се възмуштавам не само като европейски данъкоплатец, защото виждам големи сапунени мехури и никакви реални резултати, а това ме възмуштава и като европейски чиновник.

Тиери Кретин:

Както казах България е изправена пред една категория с поредица проблеми свързани с т.нар. корупция. Веднъж това са измамите – хората опитващи се да не използват парите по предназначението, за което са им дадени. Това не може да се допуска и в повечето случаи е престъпление, защото е свързано с поведение в повечето случаи насочено към фалшифициране на документи или свързано с опит да бъдат заблудени комисията или агенциите да повярват, че парите се използват по един начин, а всъщност не е така. Това е механизмът на измамата. А когато има корупция, в която да кажем, че хора разполагащи с някаква власт използват тази власт не за целите на благоденствието на гражданите, предоставяйки парите, където е тяхното предназначение, а използвайки ги в някаква степен за други или за повече цели. Може да е финансиране на политически партии, може да са всякакви такива, ето къде стигаме до феномена корупция. Исках да кажа всичко за България и имам още нещо, което може да се добави точно на това място в моето изказване. Ние очакваме резултати, защото добре е като кажеш: „ние се променяме, правим много неща, искаме да направим това, искаме да направим онова”, но знаете ли всички прокурори са много прагматични хора и аз съм много прагматичен и това, което искам сега да видя, много такива сме в комисията и също толкова много в ОЛАФ добре сменили сте този закон, направили сте това, направили сте онова, къде са резултатите и какъв е резултатът? Е, резултатът е, когато отклонените пари се възстановят първо, защото се връщат там, откъдето са отклонени и това е много важно. Второ, ако има престъпни деяния, прокурорско разследване и един ден може би присъда.

РН.Има ли някаква рецепта за това какво трябва да направим в България, така че САПАРД да не бъде следващият ФАР? Има ли нещо, което може да помогне?

Елизабет Шпербер:

Иска ми се да имам перфектната рецепта, но за съжаление я нямам. Но мисля, че начинът, по който сега работят хората от Държавен фонд „Земеделие”, специалистите по САПАРД и изобщо хората работещи със селскостопанските фондове е добър. Не бива да забравяме, че САПАРД, ФАР и ИСПА вече са история. Реалните средства тепърва идват, не само за селско стопанство, но и по структурните фондове. Бих казала – опитате се да подобрите ситуацията, да не криете нередностите, да бъдете открити, да

сътрудничите с останалите институции и да прилагате закона така както е предвидено. Няма смисъл да се замитат нередностите под килима с надеждата, че така ще бъдат забравени, защото те няма да бъдат забравени. В даден момент ще бъдат изровени и проблемът ще е още по-голям. Мисля, че просто трябва да се прилагат правилата по възможно най-добрия начин.

РН.Вие бяхте в София и се срещнахте с представители на всички институции отговарящи за опазването на европейските средства, какви са вашите впечатления най-общо, говориха София и Брюксел на един и същи език? Какъв е вашият съвет към българските институции?

Франц-Херман Брюнер:

Да, обсъдихме проблемите на всички нива – политически включително и с Висшия съдебен съвет и това, което е важно за нас сега, говоря от името на всички нас, че тези предприети мерки наистина са с оглед на бъдещето, а не ад хок само за управление на кризата, а да се осигури стабилитет. Затова мен ме интересува и поисках да ми кажат как ще е най-добре да се гарантира, че тези структури ще оцелеят, ще продължат да съществуват независимо от сферата на политическото влияние, едни истински административни организации способни да свършат работата. В това е най-голямата ми загриженост, това да се постигне. И естествено искаме да виждаме повече конкретни резултати от нашите дела. Казвам го много ясно ОЛАФ и аз дори да сме от системата няма да се опитаме да кажем да съдебната власт, че трябва да свърши първо това, второ това, трето това, но искаме да видим прозрачния начин на работа по нашите дела. Това беше и основата на обсъжданията, които проведохме с Висшия съдебен съвет. Повече прозрачност и повече видимост на това какво прави съдебната власт в тази посока, тъй като това ще създаде доверието, което също така е необходимо. България сега трябва да убеди ОЛАФ, България трябва да убеди европейците, че правилно употребява парите им. Ние сме само малка част от тази игра, но нашата цел е да постигнем нещо заедно с българските власти. Няма такова нещо като необратима ситуация в страните членки, но основната отговорност е на страната членка в случая България. Естествено понякога трябва да показваме червен картон казвайки – има проблем, въпреки че винаги се стремим да не стигаме до там.

РН.Целта на нашия проект е да се обучаваме за по-добри комуникации между институциите и медиите, може би да кажем нещо повече за ролята на журналистите и медиите за превенция на измамите с еврофондовете?

Елизабет Шпербер:

Ако ние в ОЛАФ не смятахме, че е важно вашият проект да бъде подкрепен едва ли щяхте да имате възможността да влезете тук и да направите тези интервюта. Ние подкрепяме дейностите, които планирате да проведете съвместно със съдебната система. Както споменах за нас журналистическата гледна точка е важна. Прави впечатление, че в някое издание се публикува неясна и често невярна информация. Виждаме, че има неприемливо отношение към хората, които работят за противодействие на измамите мисля, че това не е сериозна журналистика. Смятам, че трябва да се работи за обучението на медиите, за да променят подхода си той да бъде обективен, това би било много полезно.

Ренета Николова:

С цел комуникация между службите за борба с измамите и корупцията на страните членки и между службите и медиите ОЛАФ създава мрежата на комуникатерите. Мрежата обединява говорители и ръководители на презвнената на службите и работи активно за превенция на измамите и корупцията чрез информирание на публиките. Поддържа постоянен диалог с Международната федерация на журналистите и други журналистически организации, като българският Клуб „Журналисти срещу корупцията”. Съдейства чрез експертно участие в обучение за повишаване на подготовката на разследващи журналисти. Организира съвместни със страните членки семинари. Със своята активна дейност, иновативност и креативност мрежата наложи високи стандарти на комуникация и направи така, че дори да се заговори за комуникационен отдел на ОЛАФ, който да бъде пример и за други институции. Ръководител на мрежата е говорителят на ОЛАФ Алесандро Бутиче.

Алесандро Бутиче:

Говорител на ОЛАФ, ръководител на Комуникационната мрежа (ОАФСН)

Комуникационната мрежа на ОЛАФ бе създадена след създаването на ОЛАФ и започна работа през 2001 година. Създадена беше на основание необходимостта от една независима служба, която да извършва оценки и да ги обсъжда с всички партньори в страните членки. Част от комуникационната мрежа срещу измамите на ОЛАФ са говорителите и ръководителите на комуникационните отдели в правоохранителните агенции в страните членки, които са партньори на ОЛАФ в оперативната област. Към комуникационната мрежа се присъединиха също Международната федерация на журналистите, ЕВРОПОЛ, ЕВРОДЖЪСТ и Службата на обединените нации за борба с наркотиците и престъпленията. Основна цел на мрежата е да показва под различен ъгъл какво прави Европа, така че главната цел е да се предпазят гражданите като бъдат информирани какво правят ОЛАФ и оперативните му партньори от страните членки, за да пазят парите на данъкоплатците от измамници домогващи се до финансовите интереси на ЕС. Ние няма да победим корупцията и измамите за дни, нито за седмици, това отнема години и се иска не само рутинно усилие, но и превантивни усилия, възпитателни усилия, педагогически усилия, така че тази мрежа работата, която върши е много важна, защото винаги е по-добре измамата да се осуетява вместо след като е станала да се борим с нея.

РН. Една от основните задачи на ОЛАФ е да разследва корупция по високите етажи на властта. Каква е ролята на комуникацията в такива случаи?

ОЛАФ има компетенциите да извършва разследване на вътрешни сигнали, т.е. в европейските институции не само комисията, а всички европейски институции и агенции, служби на ЕС. Комуникацията е важна и тук също. Например през 2008 г. разпространихме настолен календар този на бюрото ми в момента до цели състав на ЕК. Тук е даден много нагледен пример с гнилата ябълка. Посланието е: „Изграждаме Европа с морал и етика, показвайки тази схема на ДНК като визуализация на сътрудничество”. Необходимото сътрудничество означава, че не само ОЛАФ отговаря за борбата с измамите и корупцията, а всеки се нуждае от ябълката, отделяне на гнилите ябълки. Символиката, която съществува навсякъде бидейки сигурни, че стандартът на ЕК и на другите европейски институции не е по-лош от този на най-добрите организации по света. Отговорът е как да спазваме закона и затова имаме тук вътрешни правила с техните членове, даващи възможност на служителите, които съобщават за нередности в действията и поведение да бъдат защитени от институцията.

РН.Любопитен факт от вашата професионална биография е, че през 2005 г. сте имали много примамливо предложение за смяна на работата, но сте отказал, така ли е наистина?

Правилно. През 2005 г. имах възможността г-н Барозу председателят на Европейската комисия да ме покани да се присъединя към Службата на говорителите, да стана заместник-говорител на комисията и да оглавя съответната служба на комисията. И така отначало през пролетта на 2005 г. приех, аз бях в ОЛАФ, където съм и досега, но след някои атаки срещу ОЛАФ беше по времето на преизбирането на сегашния генерален директор г-н Брюнер успях да отложя за известно време моето назначение, после дойде септември, когато ме помолиха да се преместя в Службата на говорителите. Г-н Брюнер ме помоли да остана до приключването на процедурите и не беше удобно да откажа. Аз самият бих счел това за предателство към ОЛАФ и към независимостта на ОЛАФ, а дали това би била по-важна, по-видима позиция. Мисля, че всеки работещ за една разузнавателна служба както аз толкова много години първоначално бях разследващ на национално равнище, трябва да докажа независимостта си също и по отношение на възможностите си за кариера, ако някой се бои да постави на карта кариерата си и не е истински независим. Това е истинската причина, макар и предложението да бе огромна чест за мен аз казах „да” на настоящия си генерален директор, въпреки че неговото преизбиране не беше сигурно.

Ренета Николова:

Проектът на Клуб „Журналисти срещу корупцията” усвояване на опита на комуникационната мрежа на ОЛАФ и новите европейски модели за партньорство със съдебната власт, който предвижда провеждане на обучителен семинар с лектори от ОЛАФ за разследващи журналисти и представители на пресслужбите от съдебната власт бе представен пред 14-та среща на комуникационната мрежа, която се проведе в сградата на Съвета на Европа. проектът се реализира с подкрепата на оперативна програма административен капацитет и европейския социален фонд.

Алесандро Бутиче:

В споразумението за взаимодействие, което подписахме с Международната федерация на журналистите през 2005 г. един от параграфите се отнася за ангажимента на мрежата на комуникаторите на ОЛАФ да съдейства на журналистически сдружения като българския Клуб ”Журналисти срещу корупцията” за по-добро усвояване на механизма на разкриване на измамите, който често пъти е много софистициран поради сложните детайли скрити зад измамите и корупцията. В този контекст ние отказваме максимална подкрепа на българския Клуб „Журналисти срещу корупцията”, защото считаме, че особено в страни като България, която в момента е така да се каже в светлината на прожектора заради тези проблеми е много важно да са налице добре обучени професионални медии, много професионални журналисти, които да извършват разследваща работа, която повтарям е насочена към потребностите на гражданите и обществения интерес и в интерес на всички правоохранителни служби да бъде защитен закона в интерес на изграждането на Европа.

Ренета Николова:

Международната федерация на журналистите е най-голямата организация на журналисти в света. Представлява повече от 600 хил. журналисти от 124 страни. През 2005 г. нейният генерален секретар Айдан Уайт и генералният директор на ОЛАФ Франц-Херман Брюнер подписаха споразумение, с което поставиха основите на

диалога и европейските стандарти на комуникация между журналистите и разследващите служби.

Айдан Уайт:

Генерален секретар на Международната федерация на журналистите (МФЖ)

Смятам, че комуникационната мрежа е много добра, харесват ми. Те са един страхотен екип и това, което харесвам в тях, че всички те са комуникатори, те разбират всеки журналист и знаят за какво иде реч, защото както знаете през цялото време имат работа с журналисти и това, което харесвам в тях е, че имат разбиране за всичките ни слабости, но в същото време са отворени за дискусия и даже самата мрежа на комуникаторите структурата е различна. Отделните страни имат различни традиции и различен подход и това се вижда от техните дискусии. И това ми харесва смятам, че това е много съществено, така че мисля, че комуникационната мрежа на ОЛАФ е модел за вида комуникационна мрежа, който трябва да се учреди и в други области особено към ЕК. Целта на използването на комуникационната мрежа е информационният обмен да се учим едни от други, да се изградят общо съгласие и ресурси за конструктивно използване на информацията. Смятам, че е страхотна.

Франц-Херман Брюнер:

Най важният елемент на тази мрежа е да разпространява посланията ни за това какво правим ние. Не ОЛАФ, а въобще какво прави Европа в борбата срещу измамите и корупцията. Ние тук може да имаме най-доброто прескомунике, но когато не са изяснени основните съпътстващи подробности хората няма да го разберат. В допълнение към това ни е необходим националният принос, така че хората да разберат, да го пречупят през погледа на тяхната ситуация в национален обхват, защото чарът е в това, че сме различни, но се опитваме да правим нещо заедно. Необходимо е не само да се осигури превод на различните езици, а също и разбирането на различните културно-исторически дадености. Познаването на народите в каква среда живеем и ето такива неща. И това е важно да имаме този принос и хората, които разбират как ние искаме да се действа и да ни помогнат това да се приведе в ситуацията на страната членка. Това е идеята на нашата мрежа.

Ренета Николова:

Едно от най-авторитетните издания в Брюксел и най-добре запознати с работата на европейските институции е „European Voice“ от групата на „Икономист“. Ежегодно изданието провежда класацията „Европейци на годината“, която номинира в различни категории личности с най-голям принос към европейския дневен ред. Призът европейски журналисти на 2007 година бе връчен на председателя на българския Клуб „Журналисти срещу корупцията“. Една година по-късно гостуваме в офиса на изданието, за да чуем позицията на нашите колеги за комуникацията медии и институции.

Тим Кинг:

Зам. главен редактор на в. „European Voice“.

Евроинституциите на Евросъюза изграждат наши собствени взаимоотношения като се стремим към взаимно доверие, защото ние винаги сме тук, защото работим и живеем в този град, защото и преобладаващата част от нашите читатели са от евроинституциите. Нашата репутация е много важна за нас, ако допуснем грешки губим доверието на

хората към институциите. От друга страна, понеже сме тук и доколкото някои хора считат, че нещата не бива да се прикриват и да има изненади ние получаваме информация от различни източници. Важно е взаимното доверие.

РН: Как се балансират интересите от една страна на службите като ОЛАФ и от друга страна на журналистите, защото журналистите винаги искат повече информация, а службите винаги се стремят да я ограничават, какъв е начинът така да си комуникират, че двете страни да са доволни?

Айдан Уайт:

Важното е, че най-добрата комуникация е базирана на взаимен респект. Много е важно хората, които работят с полицията и с прокурорите при разследване на измами е да разберат, че това, което те правят е дефинирано от закона и всъщност има за цел да се намери доказателството. Доказателство, което да издържи в съда в един съдебен процес. Журналистът трябва да играе различна роля, това е ролята на балансъора, който е в интерес на обществото. Журналистите също събират информация, но не събират информация за целите на публично обвинение в съда. Те събират информация за целите на внимателното обществено изследване, така че първото, което трябваше да се направи беше да се състои този диалог и подписаното през 2005 г. споразумение даде възможност да се признае, че и двете страни – журналистите и разследващите измамните имаме да вършим работа, но в съвсем различни условия. Някои от колегите ми казаха: „Не би трябвало да говорим с ОЛАФ, разговаряйки с ОЛАФ е все едно да поканим службите да контролират нашите дейности”. Но аз не съм съгласен с това. Много важно е да осъществим диалога, да се разбере, че ние не се опитваме да създаваме проблеми, да причиняваме трудности, просто се опитваме да има по-добро разбиране на различните форми на демокрация, което е нашата работа. Знам, че има много проблеми в журналистиката. Журналистите не са толкова добри колкото би трябвало, не са толкова морални колкото би трябвало. И това е една реална задача за нас, защото трябва да осигурим добро обучение на журналистите, те да са добре осведомени, да спазват закона и да вършат добра работа. Така че от наша гледна точка да разбереш какво всъщност правят прокурорите е наистина полезно. Аз участвам в много срещи, на които говоря за надеждата журналистите и медиите да се ангажират с гражданското общество, да бъдат по-отворени, по-отговорни и да не се оставят да бъдат корумпирани, защото сред журналистите има корупция. Важен е процесът на изграждане на мост между журналистиката и медиите от една страна и службите, полицията, службите за разследване на измамните в този случай, но и други области като политическия живот. Необходим е диалог с гражданското общество. Това, което на мен ми се иска да се получи от това споразумение е една журналистическа организация не само в България и навсякъде, която да може да разследва свободно, да прави репортажи свободно, да изважда на светло корупцията и да бъде част от процеса на изчистване на обществото от процеса на изграждане на силна демокрация. Тъй като имаме нужда от свободни медии точно толкова колкото имаме нужда от независима съдебна система, за да изградим демокрацията, а те от своя страна е нужно да работят заедно.

РН: Вие сте в началото си на втори мандат като генерален директор на ОЛАФ, какви са главните предизвикателства сега?

Франц-Херман Брюнер:

Вие казвате в началото, някои казват в края на мандата ми, така че ще видим. Вижте, това, което искам да постигна е просто онова, което казах, че искаме да видим и в България – стабилитет. Каквото сме сътворили през последните години имаме необходимия стабилитет, необходимия принос сега сме много по-добри в превенцията. Нашата мрежа е не само комуникационна, но също така и мрежа от различни служби в страните членки, която ще покаже на света въздействието, което искаме да видим вътре в институциите. По-добро разбиране за трудностите и проблемите и накрая също така това е пожелание не само по отношение на българската съдебна система, но да имаме най-бързо работещата съдебна система в Европа.

РН.Пожелавам ви успех. Приемете най-искрени поздравии за десет годишния юбилей на ОЛАФ. За мен е удоволствие да ви връча този сертификат за почетен член на Клуб „Журналисти срещу корупцията” за вашите усилия за промените в България и за борбата с корупцията в нашата страна.

Франц-Херман Брюнер:

Благодаря. За мен е чест.

Финални надписи